

Encara la qüestió del clavell en la raça del Prat

EL professor senyor Castelló, al cap d'un any i mig d'haver publicat nosaltres en aquesta revista un treball titulat «El clavell en la raça del Prat», i en el qual treball se l'alludia repetidament, ha contestat per fi, i probablement no en atenció a nosaltres ni a AGRICULTURA I RAMADERIA, sinó perquè l'article «El clavell en la raça del Prat» ha estat traduït en diverses revistes que es publiquen en castellà, havent-se ocupat de la qüestió els distingits publicistes avícoles don Ramón J. Crespo i el senyor Laborde, director d'*España Avícola*.

De l'article del professor senyor Castelló, publicat en la seva revista *Mundo Avícola*, ens veiem obligats a recollir els següents extrems:

Primer: l'articulista creu que nosaltres hem aplicat malament una llei i que ignorem l'autor de la llei de variació aplicable al clavell.

Segon: que l'argument fundamental de la cresta senzilla (sense clavell), reposa en la forma de la cresta de l'espècie de gallines salvatges, d'on provenen les races de gallines domèstiques de cresta senzilla.

Tercer: l'enutjosa qüestió del Congrés Mundial d'Avicultura de Barcelona en relació a la comunicació que nosaltres hi presentàrem.

Respondre als altres extrems equivaldria a reproduir altra vegada la major part de l'article «El clavell en la raça del Prat». És per això que concretem la nostra rèplica als tres extrems consignats.

PRIMERA ENSOPEGADA

Dèiem en el nostre article de 15 de gener de 1928: El clavell és una excrescència normal. La seva aparició no constitueix cap fenomen particular; el clavell es pot classificar entre els fenòmens compresos en la llei de les variacions dels òrgans en sèrie, de Geoffroy Saint-Hilaire. Segons aquesta llei, els òrgans en sèrie són susceptibles de variar numèricament.

A això que transcrivim hi tornem a posar la nostra signatura, és a dir, ho confirmem, malgrat que el senyor Castelló cregui que hem comès un greu error, puix que, segons ell, hem confós la llei de Geoffroy Saint-Hilaire amb la de Milne-Edwards.

Qui està en un doble error és el senyor Castelló, en primer lloc, perquè el que diu no és cert, i en segon lloc, per haver pensat que un ex-professor d'Escola Superior d'Agricultura

pot cometre una greu falta d'erudició. A pesar de què el senyor Castelló pugui pensar així, nosaltres li farem avinent que l'haver estat dimitits de la càtedra de Zootècnia, per raons estranyes a la ciència, la destitució no ens rebaixà la categoria intel·lectual, la qual amb gust tractem de conservar.

No, senyor Castelló; no fou Milne-Edwards qui primer va establir la llei de la variació dels òrgans en sèrie, sinó que fou Geoffroy Saint-Hilaire. Però no el Geoffroy Saint-Hilaire de la llei de les compensacions (*balancement*), sinó l'altre Geoffroy, és a dir, el seu fill. Entre els clàssics de la zoologia hi ha, senyor Castelló, dos Geoffroys: el primer, Etienne, i el segon, el fill d'aquest, Isidor. El primer enuncià la llei de les compensacions en la seva obra capital *Anatomie philosophique*; Isidor escriví la llei de la variació dels òrgans en sèrie en *Histoire naturelle générale*. Entre l'aparició d'una i altra obra hi va una trentena d'anys de distància.

Cert, que Milne-Edwards formulà la llei de les repeticions orgàniques, llei que expressa el mateix concepte de la llei d'Isidor Geoffroy Saint-Hilaire, com després també Darwin formulà una altra llei, la de variabilitat de les parts múltiples, idèntica a les dues anteriors.

En ciència, com en tota altra disciplina, hi ha el costum, en citar una llei, de donar-li el nom del primer autor que l'ha descoberta, i de cap manera el dels autors que copiant-la amb altres termes o havent-la també redescoberta, la formulen igualment.

Ara bé; repetim que el primer biòleg que escriví la llei de la variació dels òrgans en sèrie fou Isidor Geoffroy Saint-Hilaire. La llei de les repeticions orgàniques de Milne-Edwards, publicada en *Leçons sur la Physiologie*, aparegué posteriorment a l'obra d'Isidor Geoffroy Saint-Hilaire. Però hi ha més encara, i és, que quan aquest deixà la càtedra de Zoologia del Museu, el seu substitut fou precisament Milne-Edwards. Hi ha, doncs, a favor d'Isidor Geoffroy Saint-Hilaire l'anterioritat de l'obra on s'expressa la referida llei, i el fet d'ocupar Milne-Edward la càtedra que l'altre deixà, és a dir, que en publicació i en antiguitat Geoffroy Saint-Hilaire guanya Milne-Edward.

L'autor que més observacions i experiències ha realitzat en la variació, i el que més extensament ha escrit de la qüestió, és indubtable-

ment Darwin. En la seva obra *De la variació dels animals i plantes*, en parlar de la llei que motiva aquesta rèplica, les primeres paraules que estampa Darwin són per a recordar el seu autor, o sigui, Isidor Geoffroy Saint-Hilaire.

El senyor Castelló ens ha cregut capaços d'aplicar una llei per altra. «*Se ha querido*—diu el senyor Castelló—*hacer valer la ley de Geoffroy Saint-Hilaire, pero ha sido otro error, porque esta ley, llamada del balance orgánico o de las compensaciones orgánicas, nada tiene que ver con los brotes ni con los dientes de la cresta.*» Les línies transcrites ens permeten suposar que la confusió del senyor Castelló té un sol origen, i és que el professor i director de la Reial i Oficial Escola d'Agricultura no ha vist mai ni l'*Anatomia filosòfica* d'Étienne Geoffroy Saint-Hilaire, ni l'*Histoire naturelle générale* d'Isidor Geoffroy Saint-Hilaire, ni els tretze volums de *Leçons sur la Physiologie* de Milne-Edwards, ni *De la variació dels animals i plantes*, de Darwin, obres totes elles clàssiques en la zoologia i en la biologia, les quals han llegit més d'una vegada tots els professors de zoologia general o especial i que per haver-les llegides, són incapaços d'aplicar una llei malament o d'atribuir-la a qui no en sigui autor, i si així per descuit alguna vegada s'escaigués, tindrien almenys la precaució, abans de replicar a un altre professor, de documentar-se degudament.

La confusió del senyor Castelló sols s'explica per no haver llegit les obres dels autors que han formulat les lleis objecte de discussió, com tampoc Darwin, el més extens de tots els autors que han tractat de la variació. Ens estimem més creure això, que no pas pensar que el senyor Castelló ens tingués per analfabets dels clàssics de la zoologia, fent-ho creure de passada així mateix als seus lectors.

UNA ALTRA ENSOPEGADA

El que acabem d'escriure en el paràgraf anterior potser ho hauríem deixat passar si la confusió del senyor Castelló no hagués afectat més que la nostra persona, però hem replicat perquè hi anava involucrat també el crèdit de l'altra Escola Superior d'Agricultura.

Amb l'ensopegada que anem a comentar, la cosa és més greu. Situem en primer lloc els termes del problema. El senyor Castelló, per diverses circumstàncies, fa alguns anys que és veritablement l'àrbitre oficial de l'avicultura a Catalunya. Quan s'ocupa una posició com aquesta, els avicultors tenen el dret d'exigir a qui ocupi tan alta situació que el seu criteri no perjudiqui

ni a la curta ni a la llarga els interessos de l'avicultura.

¿Què es diria d'un director de Comunicacions que amb les seves teories i amb la seva influència tractés que la gent tornessin a viatjar en tartana, tractant de destruir o anul·lar els progressos de la locomoció? A cosa semblant ens portaria l'especial criteri zootècnic del director i professor de la Reial i Oficial Escola d'Agricultura.

El senyor Castelló opina que els galls de cresta senzilla no haurien de presentar dents laterals o suplementàries, per la raó que les espècies de gallines de cresta senzilla procedeixen del gall Bankiva, l'espècie del qual no posseeix dentícols laterals. Aquest argument pot tenir greus conseqüències. De moment diem que equival a la negació de la llei de progrés. En efecte; totes o la majoria de les races d'animals domèstics tenen el seu origen en una espècie salvatge coneguda, present o desapareguda. Les espècies salvatges que han originat les races domèstiques, la seva característica general és, ésser incomparablement menys productives que les races domèstiques filles seves. El nombre d'ous d'una Bankiva, comparat amb el d'una gallina de qualsevol de les races mediterrànies, és realment d'una diferència notable. Els senglars, que han originat els porcs domèstics, per a produir cent quilos de pes viu triguen pel cap baix tres anys, mentre que aquest pes els porcs domèstics l'assoleixen als sis mesos. La llana rudimentària del mufló (*Ovis musimon*), en llargada i en qualitat i en pes, és almenys cinc vegades inferior a la de les ovelles domèstiques que de dita espècie procedeixen.

Els fets ens ensenyen que la morfologia de les espècies salvatges engendradores de les races domèstiques és molt diferent i que les diferències són tant més grosses com major és la diferència de productivitat. Així, per exemple, els porcs precoços no tenen cap mena de retirada amb el senglar, i pel contrari, els porcs explotats extensivament com el de l'antiga raça catalana, que havien de menester més de dos anys per a pesar 120 quilos net, tenien més semblança amb el senglar que no pas amb els pocs precoços. Aquests exemples els podríem multiplicar. I això és tan cert i general, que d'aquest fenomen en férem una llei que s'enuncia així: *Les modificacions de la producció en la majoria d'animals d'una raça comporten a la llarga en tota ella variacions en la seva morfologia, les quals són tant més aparents com més accentuada és la productivitat. O també: Qualsevol variació en la morfologia d'una raça correspon a una modificació de la productivitat.*

Aplicant aquesta llei a les gallines, podríem dir que, si les races morfològicament fossin iguals a l'espècie Bankiva, la producció d'ous hauria romàs igual a la de l'espècie salvatge de la qual procedeixen.

Però com que ha succeït el contrari, resulta que les races originades pel Bankiva, en augmentar llur producció, han hagut de modificar llur morfologia, de manera que actualment totes les races de cresta senzilla d'anàloga producció s'assemblen més entre elles que amb l'espècie Bankiva de la qual procedeixen.

El no haver concedit importància als fenòmens relacionats entre la morfologia de les espècies originàries de les diverses races domèstiques en connexió a llur productivitat i que nosaltres concretèem en la llei ja citada, llei formulada per nosaltres—ho repetim pel senyor Castelló, perquè quan l'hagi de citar no s'equivoqui—, ha determinat que alguns zootècnics s'entestessin a contrariar els fets imposats per la naturalesa, o sigui que a l'aparició persistent de certs caràcters morfològics, com és el clavell en el Prat, els neguessin el dret a la vida, sense averiguar abans, si la supressió o absència de tals caràcters afectava la producció. Si aquest criteri antinatural hagués prevalgut, avui no existirien els magnífics galopaires pura sang. En efecte, en transformar les curses del trot al galop, la marxa al galop originà en els cavalls una llargada del fèmur, llargada que alterà la morfologia del terç posterior.

Amb el criteri del senyor Castelló, els millors exemplars, els més perfectes, diria ell, serien els que més s'acostessin al tipus primitiu: pel cavall de curses, el cavall trotaire i no el galopador; pel porc, el senglar; per l'ovella, el mufló; per la gallina, el Bankiva.

No es tracta, senyor Castelló, d'anar enrera, sinó avant. No s'ha de forçar l'organisme animal vers morfologies anteriors corresponents a ínfima producció, sinó deixar el camp lliure a la màxima productivitat, malgrat que aquesta condició, la principal per als avicultors i per als ramaders en general, comporti l'aparició de caràcters nous.

El senyor Castelló ha il·lustrat el seu article amb unes figures que tenien per objecte demos-

trar tota la lletgesa de la cresta amb clavell. El criteri de bellesa o de lletgesa era propi dels hipòlegs d'un segle enrera. Aquests no discutien pas la utilitat del cavall, sinó l'estètica. Estètica i utilitat no sempre van juntes. Avui les preocupacions dels antics hipòlegs han passat a la història. Els únics zootècnics que donen, però, una justificada importància a la bellesa dels animals són els que s'ocupen de gats i gossos, és a dir, d'animals de luxe, principalment.

Nosaltres no creiem pas que el senyor Castelló vulgui convertir la raça del Prat en una raça de luxe i tampoc no creiem que sigui la seva intenció oposar-se al progrés de la producció, progrés que es tradueix precisament, per variacions morfològiques, les quals, en la raça del Prat, es manifesten principalment en el clavell.

La cresta senzilla, diu el senyor Castelló, «*en su estado perfecto no los tuvo* (les dents laterals) *ni debe tenerlos*», per la raó que l'espècie salvatge de la qual procedeixen les races domèstiques de gallines, no tenia dentícols laterals ni clavell.

Doncs, bé; un criteri que tracta de plasmar la morfologia d'una raça altament productiva, com és la del Prat, amb una espècie de producció irrisòria com és la Bankiva; un criteri que pren per guia la bellesa de l'animal i no la productivitat, és un criteri que es posa d'espatlles al progrés i per consegüent constitueix la negació mateixa de l'avicultura industrial, és a dir, de l'explotació que té per objecte produir el màxim.

La responsabilitat del senyor Castelló en aquest cas concret del clavell, el qual s'ajusta a la nostra llei de la variació morfològica, és tan gran com grossa la seva actual influència en els concursos i altres certàmens avícoles. La seva perspicàcia li farà considerar serenament les raons que acabem d'exposar per a no oposar-se a l'acció del lliure desenvolupament orgànic dels animals de la raça del Prat.

UNA RATIFICACIÓ

Si és, en certa manera, bonic i inclús edificant discutir temes científics, no ho és gaire, almenys per a mi, haver de tractar qüestions que afecten la delicadesa de les persones.

En el nostre article publicat el 15 de febrer de

Feu que la ració sigui completa i nutritiva afegint-hi uns grams de

“NITROGINA”

i obtindreu un engreix ràpid dels porcs i una gran producció d'ous en les gallines

Demanin referències i preus a: FRANCESC ESPINAS - J. A. Clavé, 17 - Telèfon 12.202 - Barcelona

l'any passat, continuació del del mes anterior, ens veiérem obligats a manifestar l'alteració que havia sofert el text de la comunicació que enviàrem al Congrés Mundial d'Avicultura de Barcelona.

Però ara el senyor Castelló, en la seva rèplica, ens obliga a haver de parlar altra vegada del dit Congrés i de la nostra comunicació.

Doncs, bé; jo afirmo que les dues ratlles que donen compte de la meva comunicació no expressen ni de lluny el que succeí en aquella sessió. Allí s'aprovà la meva comunicació i s'admeté que en endavant el clavell constituiria un caràcter racial. Si la Secció no portà l'acord que prengué a l'aprovació de l'Assemblea plenària, seria perquè *algú* se'n descuidà o no li convenia que així fos.

Per altra part, la redacció de l'acta constitueix una prova que fou confeccionada fora del Congrés. La meva comunicació anava signada en la forma que acostumo: M. Rossell i Vilà, i portava a sota: Professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. En l'acta que transcriu el senyor Castelló diu: *M. Rossell, Profesor Veterinario*. És un títol que no puc ni he pogut ostentar mai perquè no he ensenyat en cap Escola de Veterinària, i per consegüent, mai de la vida no l'he posat enlloc.

¿Quina serietat pot tenir la redacció d'una acta quan es posa el nom del comunicant a mitges i s'estrafà el títol o càrrec que desempeña?

També això podria ésser degut a un altre motiu: el de no voler citar l'Escola Superior d'Agricultura. Hi ha gent que té certes manies. El senyor Castelló al llarg del seu article parla repetides vegades del *meu escrit*, referint-se a l'article «El clavell en la raça del Prat», sense citar una sola vegada la revista en què es publicà: AGRICULTURA I RAMADERIA.

L'acord del Congrés que en endavant el clavell constituiria un caràcter racial, fou pres. Si per una deficiència d'organització l'acord no es

portà a l'Assemblea plenària, la culpa serà del qui devia tenir cura a portar-la, que probablement devia ésser el senyor Castelló.

Pel demés, repetim, l'acta no la reconeixem com expressió del que es digué i s'aprovà en aquella Secció, i insistim novament en què l'acord fou pres per la Secció, sense objecció de part de cap congressista.

A tot arreu els Congressos mundials es realitzen en mig d'una gran serietat. Seria vergonyós per a un Congrés que cada comunicant s'hagués d'ocupar personalment del tràmit dels documents. No obstant, en tots els Congressos on nosaltres assistirem i que en ells intervingui el senyor Castelló, ens veurem obligats a què les comunicacions que enviem no s'alterin i a què en les sessions en les quals prenguem part, que el secretari ens doni una acta certificada.

Finalment, el senyor Castelló, donada la seva situació privilegiada, concedeix encara cinc anys de coll a l'admissió en els Concursos de la raça del Prat dels subjectes amb clavell. Cal reconèixer i agrair al senyor Castelló aquesta mostra de tolerància i de conciliació personal.

Però hem de declarar que nosaltres no hem escrit per a obtenir tal favor. La nostra ambició és purament científica. Creiem que el clavell constitueix un caràcter racial i perquè ho creiem així, en virtut de les raons exposades ací i en els números de gener i febrer de 1928 d'AGRICULTURA I RAMADERIA, ens veiem obligats a repetir la conclusió posada en el treball publicat en els llocs citats, ço és, que per a nosaltres tan sols els Prats de raça pura són els que porten clavell, i els que no en porten no ens mereixen aquest qualificatiu.

En aquesta qüestió el nostre paper de zootècnic acaba ací. Els avicultors són ben lliures d'escollir el camí que millor els sembli.

M. ROSSELL I VILA

Una conversa social-agraria

LA xamosa vila de Guissona, es troba en la divisòria de la comarca segarrena i de la ribera del Sió. Guissona és la vila de fonts abundoses com poques se'n troben a Catalunya; és la gelosa dels seus carrers empedrats i nets que no permet que li malmetin els vehicles barroers, als quals tanca l'entrada; la d'església-

catedral; la de records històrics; la culta, polida i gentil. Guissona posseeix a més un comerç poc comú en poblacions del seu calibre; té una agricultura pletòrica de vida, enquadrada i dirigida pel Sindicat Agrícola nomenat de Guissona i sa Comarca.

En la nostra visita a Guissona quedem sor-